

Izhaja vsaki četrtek ob 8. uri popoldne. Rokopisi se ne vračajo. Ne frankovana pisma se ne sprejemajo.

Cena listu znaša za celo leto 4 krome, za pol leta 2 kroni. Za manj premožne za celo leto 3 krome, za pol leta K 1.50. Za Nemčijo je cena listu 8 K, za druge dežele izven Avstrije 6 kron.

Rokopise sprejema „Narodna Tiskarna“ v Gorici, ulica Veterinari št. 9.

Naročnino in naznanila sprejema upravništvo, Gorica Semeniška ulica št. 16. Posamezne številke se prodajajo v tobakarnah v Šolski ulici, Nunki ulici, na Josip Verdtjevem tekalšču nasproti mestnem vrtu, pri Vac-lava Baumgartl v Korenjski ulici in na Korenjskem bregu (Riva Corno) št. 14 po 8 vin.

Oglasi in poslanice se računijo po petih vstavah in sicer: če se tiska enkrat 14 v., dvakrat 12 v., trikrat 10 v. Večkrat po pogodbi.

XVIII. letnik.

V Gorici, 24. februarja 1910.

8. številka.

Kmetje, kdo vam zida šolske palače in vzdržuje šole in učitelje?

Dokler je imela cerkev v svojih rokah vodstvo in oskrbovanje naših ljudskih šol t. j. nastavljanje učiteljev, skrb za vzdrževanje šolskih prostorov in poslopij, vzgojo učencev in drugo, ni bilo onih tožb, kakoršnjih in kolikor se jih sliši dandanes skoraj po celi deželi.

Čeprav so bile takratne šolske sobe v mnogočem pomanjkljive in niso zadoščale sedanjim modernim zahtevam in strogim predpisom, vendar so bili učitelji in učenci navadno zdravjši in krepkejši, kakor so sedaj. Tudi v znanosti in napredku niso zaostajali za sedanjimi učenci. Malo je bilo šol. predmetov, toliko, kolikor jih je bilo potrebnih, a v teh so bili otroci dobro podučeni in izvežbani. To nam spričuje obilo število vrlih mož, učenih mož, narodnih mož, značajnih mož, iz iste dobe, ki še živé.

Današnje ljud. šole so prava Babilonija. Vsi predmeti srednjih šol se poučujejo v njih ter vcepajo mladim otročjim možganom. Nekdaj se je temeljito poučeval kršč. nauk, čitanje in računstvo. Sedaj? Fizika, kemija, naravnoznanstvo, nazorna geometrija, geometrično risanje, prosto risanje, zgodovina, zemljepisje, zvezdoznanstvo, rudoznanstvo, trtoreja, sviloreja, kmetijstvo, gozdarstvo, nautika, zrakoplovje in morda še kaj drugih nepotrebnosti in slednjič — neverstvo. Iz vse te

zmesi, koliko znajo otroci, ki dovrše vsakdanjo ljudsko šolo — le vprašaj, skušaj jih! —

Tudi so bile v prejšnjih časih šole koncentrirane to se pravi: Kolikor je bilo treba razredov radi rastočega števila šol. otrok, toliko jih je bilo ustanovljenih pod isto streho, v isti hiši ali vsaj v bližini ene in iste vasi ali trga. Nadzorovanje šol je bilo lahko mogoče. Otroci iz ene hiše in vasi so skupno hodili v te razrede in stariši so vedeli, kje se nahajajo njih otroci; vedeli so, kateri imajo šolo, kateri ne. Šole so bile v bližini domače cerkve, kamor so hodili k skupnim šol. sv. mašam.

Kobaridsko šolo n. pr. so obiskovali otroci iz sedmih vasi iz okolice. Zdaj je v tem pogledu vse drugače. Kjer je kopica hiš, že hočejo imeti svojo šolo; jo pa tudi istinito imajo povsod, kjer je zadostno štev. za šolo godnih otrok, daleč od občinske cerkve in stanovanja dotičnega kateheta, ki roma podučevati kršč. nauk od vasi do vasi, od šole do šole, od kraja v kraj — vse brezplačno. V večjih vaseh pa in v trgih se ponosno vzdigujejo šolska poslopja, prave palače in gg. okr. šol. nadzorniki so ponosni na nje, se kar naravnost ponašajo z obilim številom takih na novo sezidanih šolskih palač — kakor bi bila zgradba teh šol. poslopij njih zasluga.

Kdo zida ta poslopja, s čigavim denarom se gradijo? Kmetje mislijo, da plačuje šole in učitelje cesar in država. Tako mi je nedavno trdovratno trdil neki kmet. Uprav zato se preganjajo za šole v vsaki vasi, uprav zato so tudi

kmetje ponosni na lepa šolska poslopja. Država ne daje kmetu ničesar, pač kmet državi; tako je tudi glede ljudskih šol t. j. njih zgradbe, vzdrževanja in plače učiteljev.

Čitajte! V Tolminskem polit. okraju (to se pravi: v vseh vaseh in trgih, ki spadajo k c. kr. okr. glavarstvu v Tolminu) znašajo stroški za šole v letu 1910 nič manje ko okroglo nad 244.000 kron. Odštevisi vsoto, ki jo navadno daje ta okraj od imenovane vsote, ostane primanjkljaja nad 183.000 kron. V pokritje vseh stroškov za šole je preračunjeno, da bo treba plačati v tem letu na izravnem davku po celih 140%, t. j. po sto štirideset kron na vsakih sto kron; to se zopet pravi: Ako plačuješ neposrednega davka n. pr. 100 K na leto, moral boš plačati letos dve sto in 40 kron, torej 140 kron doklade — samo in edino za šole!

V Sežanskem pol. okraju znaša skupna potreba za ljud. šole okolo 150.000 kron za to leto, primanjkljaja je nad 112.000 K. Doklada znaša po 110% izravnega davek.

V Goriškem pol. okraju so skupni stroški za šole v letu 1910 nad 338.000 K, ki tirjajo po 80% doklade.

V Gradščanskem pol. okraju znaša skupna potreba za ljudske šole nad 140.000 kron na leto; torej bo treba plačati to leto 59 kron več na vsakih 100 kron t. j. 59%. Kdo vzdržuje, kdo plačuje šole??

Deželni zbor.

Nadaljevanje šestnajste seje.

Nanaljevanje šestnajste seje deželnega zbora se je pričelo v sredo ob 4. uri popoldne.

Vsprejel se je v vseh treh čitanjih zakonski načrt o občinskih posredovalnih uradih. Utemeljevanje tega predloga prinašamo na drugem mestu.

Nato se je vsprejel zakonski načrt o pobiranju odstopne davščine na najemnine v mestu goriškem.

Prememba zakona o osuševanju III. in IV. oddelka močvirij in Manoleta se je vsprejela. Zakonski načrt glede klasičiranja cest Perteole-Ruda, Terc-Marucis, Fiumičel-Borgo-S. Lorenzo se je vsprejel.

Sklenila se je ustanovitev zaloga v znesku 15.000 K za nujno potrebne naprave.

Poročilo o deželni umobolnici, o katerem smo v eni zadnjih številčk pisali, se je vsprejelo.

Posl. dr. Meizlik je zahteval, naj se poročilo o umobolnici tiskovnim potom pomnoži ter naj se vsakemu poslancu izroči po en izstis.

Poslanec dr. Bugatto je predlagal, naj se o tej točki sploh ne razpravlja. Pri glasovanju sta propadla obadva ta predloga.

Dovolil se je deželni prispevek 18.000 K za uravnavo Vrtojbe.

Naložilo se je deželnemu odboru, naj sporazumno z vlado spremeni ozi-

Naš ABC.

Priredil A. P.

(Dalje.)

C.

Carstvo ali republika? — Vseh narodov zgodovina priča, da je bilo za vseh časov kraljestvo pretežnejša oblika vladanja; in ta oblika tudi najbolj ustreza potrebam in zmožnostim ljudstva. Po večini namreč niso ljudje sposobni za pravo ljudovlado, in je tudi niso vredni; ker prava ljudska vlada zahteva čednosti, ki jih nimajo, ali vsaj trajno ne, ljudje-politiki. — Kaj je povzdignilo rimsko ljudovlado do vladarice svetá? Čednost — zmernost, požrtvovalnost in nesebičnost njenih vojvodov in državnikov: ti so vladali le v prid države, a dovršivši svoj službeni posel, so se z veseljem umaknili v svoj (državlanski) delokrog; in takrat je bila ljudovlada velika. Vsklilo pa je v voditeljih častihlepje in vladoljubje, razkošje in bahatnost; in republika je prominula. Prav tega nas učé dandanašnje republike, v kolikor zaslužijo ime ljudovlade; iz-

vzeti je le Švico, ki kot republika en miniature (v malem obsegu) lahko obstoji.

H. Hausjakob: „V Italiji“, zv. I. 1900.

Cerkev (katoliška). — Nikjer na zemlji ga ni bilo in ga ni dela (tvora) človeške politike, katero zasluži tolikega motrenja in učenja, kakor rimsko-katoliška cerkev. Celotna zgodovina te cerkve obsega obe veliki dobi (epohi) civilizacije (omike). Nobena druga še obstoječa naprava (ustanova) ne zamisli nas prav v one čase, ko se je dim poganskih žrtev še dvigal iz Panteona (iz templja vseh starorimskih božanstev) in so se igrali tigri in leopardi v amfiteatru Flavijanov. Najvišje knežje hiše so od včeraj, ako jih primerjamo z vrsto onih častitih velikih duhovnov, katerih eden je mazilil Napoleona, drug pa v 8. veku Pipina. Toda daleč še onkraj Pipina se zgublja apostolska dinastija v skrivnostnem pračasu. — Beneška ljudovlada ima svoj početek v starem veku, a je nastala za papežtvom: bila je torej v primeri s papeži nova: a beneške republike že zdavna ni več, in papež še vlada, ne kot slaven vladar, ampak poln življenja in

mladostne moči... Katoliška cerkev je gledala početek vseh vladarstev in ustanovitev drugih cerkvá, ki še dandanes obstojé; in lahko trdimo, da bo videla tudi njihov pogin. Bila je (kat. cerkev) velika in spoštovana, predno so Anglosaksi stopili na britanska tla, predno so Franki prekoračili Reno, ko je v Antiohiji že cvelo grško govornišvo, in so v Mehiki še častili bogove. In velika ter spoštovana bo še, ko bo mogoče potnik iz Nove Zelandije — sredi opustošenega Londona — slikal razvaline St. Paulske katedralke (angleške prvostolne cerkve).

T. B. Lord Macaulay: Ed. Rewiew, 1840.

Katoliška cerkev je že stara 1910 let in skoro toliko časa se čuje tudi isto govorenje! („Kat. cerkev je zastarela, njen čas je minul“). Neverniki, ustanovitelji raznih zločinov in krivoverstev za vseh vekov, so vedno menili, da je napočil oni veliki dan, ko pokopljejo kat. cerkev; njih vsakdo si je domišljal, da je on določen za to, ki naj zapoje papežu, kat. duhovnikom, sv. maši in vsem resnicam sv. cerkve nagrobno: nič, do tega še ni prišlo... Cerkev je živelá in še živi in s svojo mirno vstraj-

nostjo uničuje vsakogar, ki se je kdaj drznil, njo uničiti...

Abbé de Segúr: „Kratki pogovori“.

Cerkev in država. — Ako mi radi ubogamo ljudi (posvetno oblast), ker je to volja božja, vendar preneha pokorščina sama ob sebi, kakor hitro je posvetna zapoved proti božji volji. V takem slučaju — cesar Bog ne daj! — ko bi nas hoteli s starimi ali novimi postavami prisiliti, da bi delali proti božji volji, proti božjim naukom in kanonom (predpisom) naše sv. cerkve in proti njeni veljavni ustanovitvi ter neovrgljivimi pravicami: v takem slučaju bi — sicer ne dvignili zastave upora in bi ne podpirali nikakih ustašev — ampak govorili bi mirno odločno in odkrito postavodajalcem in oblastnikom samim: Tega ne smemo! Spoštujemo Vašo moč (oblast) in ubogamo radi v vseh rečeh; toda svetih, nebeskih nam izročeni svetinj ne uklonimo Vaši volji. Delajte, izvršujte svojo oblast, mi — znamo trpeti, moliti in, če treba, umreti.

Kard. M. Diepenbrock: Past. list 6. nov. 1849.

(Dalje pride).

roma spopolni zakonski načrt o nekaterih določilih gozdne in vodne policije.

Zakonski načrt o splošnem vodovodu v Gorici se je vsprejel.

Dovolila se je za italijanske obrtno-nadaljevalne šole letna podpora 4500 K, za pet slovenskih obrtno-nadaljevalnih šol pa 4210 K (od tega zneska se ima porabiti primerna svota za obrtno-nadaljevalno šolo v Bovcu, ki se ima šole ustanoviti); nadalje za leto 1910 znesek 7290 K za italijanske obrtno-nadaljevalne šole.

Učiteljski udovi Volarič se je zvišala pokojnina od 367 K 51 vin. na letnih 500 K.

Zavodu za pospeševanje obrti se je zvišal deželni prispevek za 1000 K. Temu zavodu se je dovolilo za leto 1910 3000 K v trgovske in obrtne namene.

Čipkarskim šolam v Čepovanu, Cerknem, Gorici in Červinjanu se je dovolilo vsaki po 200 K.

Deželnemu odboru se je naložilo, da ukrene dogovorno z vlado vse potrebno, da se ustanovi za tolminski okraj in goriško okolico dve gospodinj-ski šoli, jednaki oni v Tomaju na Krasu. Za pospeševanje domače obrti v goratem kraju naše dežele se je dovolil stalni letni prispevek 1200 K. Več drugih prošelj se je odstopilo deželnemu odboru.

Potrdili so se izdatki za leta 1908 in 1909 v skupnem znesku 12.000 K kot prispevek trgovski šoli; za bodočnost se je dovolilo za ta zavod letnih 6000 K.

Obrtni šoli v Tržiču se je dovolila podpora 200 K.

Dovolilo se je proračunjenje zneska 2000 K kot prispevek k ustanovnim stroškom kmečkih hranilnic in posojilnic in stalni letni prispevek 6000 K „Goriški zvezi gospodarskih zadrug“.

Dovolile so se nadalje sledeče podpore:

Letni prispevek za obrtno-nadaljevalne šole v Sv. Lovrenciju pri Moši in v Moši v znesku 2400 K;

letna podpora trgovski zbornici za trgovske šole v Korminu, Gradišču, Tržiču, Červinjanu po 500 K za vsako šolo;

prispevek za zgradbo vodovoda na Ponikvah (Avber) 2650 K;

za zgradbo vodnjakov v Kojškem, Šmartnem, Vedrijanu in Vipolžah 12.000 K;

podpora za zgradbo napajališča v Malemdolu 3800 K;

podpora društvu „Svoj dom“ za zgradbo vodnjaka 900 K;

za zgradbo 2 vodnjakov v Prvačini 5600 K;

prispevek odboru za prireditve razstave na Dunaju 2000 K;

podpora zavodu Sv. Nikolaja 400 K;

prispevek za cesto Belvedere-Grado 60.000 K, ki se naj izplačajo v 3 letih po 20.000;

prispevek občini Moša za zgradbo žel. skladišča 4000 K;

deželni prispevek dobroteljnima ustanovam v proslavo 60 letnega vladanja N. Vel. 20.000 K, ki se imajo jednako razdeliti med Slovence in Italijane;

za pospeševanje domačega izdelovanja predmetov za tujce 500 K s pozivom na vlado, da ona z istim zneskom prispeva;

za šolo za kovinsko obrt 2000 K za leto 1910.

Potrdil se je obračun dež. zavoda za vzajemno zavarovanje govedi.

Prošnja za podporo za zgradbo občinskega vodovoda v Doberdolu se je odstopila deželnemu odboru.

Nadaljni prispevki:

Za brambne naprave pri Lonzanu in Bernardisu 41.700 K;

olepševalnemu društvu v Kobaridu 300 K;

za kanalizacijo na Livku 1000 K;

podpora zadružni mlekarni v Zato-
tolminu 300 K;

podpora planinskemu društvu v Sužidu za zgradbo mosta na Matajurju 2000 K;

podpora „Slov. planinskemu društvu“ v Tolminu 200 K;

podpora občini Cerkljeva za zgradbo vodovoda 10.000 K;

za vodovod v Sedlem 1900 K;

podpora občini Ronke za opremo hiralnic 1000 K;

podpora hiralnici Sv. Antona Padovanskega v Marofu 200 K;

podpora za zgradbo ceste Medjivas-Sv. Ivan 500 K;

podpora društvu Sv. Elizabete 300 K;

podpora za zgradbo ceste v Belem 2500 K;

podpora društvu S. Vincenzo di Paoli 800 K;

podpora Ani vd. Vyzourek 300 K;

bolniški troški, povzročeni po Alojziji Pian, v znesku 155 lir so se izplačali iz dež. sredstev;

podpora Josipini Bramo 200 K;

podpora italijanskemu Alojzijevišču 600 K;

podpora zavetišču Sv. Jožefa 600 K;

podpora za zgradbo ceste Medana-Prevali-Moša 1500;

podpora za zgradbo ceste Snežatno-Njivica 1850 K;

podpora Ivanu Fonzari za zgradbo mosta 5000 K;

(Tu je posl. Piccini predlagal, naj se Fonzariju dovoli ta podpora pod pogojem, da bode prehod čez most brezplačen.

Dr. Gregorčič je nato odgovoril, da most ni tako trden, da bi ljudje zamogli čezenj v poljubnem številu, da bo zatorej moral Fonzari postaviti varuha na most, da se ne pripeti kaka katastrofa, naj se toraj ta znesek brezpogojno dovoli. Vsprejeto);

podpora čevljarski zadrugi v Mirnu 1000 K;

Josipu Falconer se je dovolila kot pokojnina vsa vračunljiva plača;

podpora goriškemu municipiju v nakup učnih sredstev za goriško realko 3000 K.

Prošnja društva „Corpo corale“ iz Perteole se je odstopila deželnemu odb.

Nadaljni prispevki:

Podpora občini Drežnica za zgradbo 5 napajališč 300 K;

za zgradbo ceste Šebrelje-Jagršče in Navršje-Hostenje 2500 K.

Deželnemu odboru se je naložilo, naj predloži podr. nač. za novo Ledrino strugo pri prihodnjem zasedanju.

Nadaljni prispevki:

Za ureditev cest in trgov v Zagraju 1000 K;

podpora za zgradbo ceste Korona-Kormin 1700 K.

Glede prošnje za podporo za brambne naprave ob Soči v vasi Grotta-Pelizon se pozivlja vlada, naj delegira na lice mesta lastnega tehn. uradnika v proučnje korakov, ki so za napraviti.

Glede zaježitvenih naprav ob Soči ob meji občin Farra in Gradišče se je naložilo dež. odb., naj pospeši vladni sklep in naj poroča pri prihodnjem zasedanju.

Nadaljni prispevki:

Podpora za zgradbo društvenega doma za kmetijski oddelek c. kr. kmetijskega društva v Ronkah 2000 K;

za brambne naprave ob levem bregu Sočinem pri Casseglianu 600 K;

za cesto Zdravščina-S. Martin že propadlih 300 K in vnovič 1250 K;

obnovil se je prispevek za zgradbo 2 vodnjakov v Škrbini v znesku 2000 K;

podpora občini Kojško za gradbo vodnjaka v Gonjačah 1500 K;

podpora občini Št. Ferjan za zgradbo vodovoda pri Klanjščikih 1700 K.

Razne prošnje so se odstopile deželnemu odboru, da jih reši po navodilih šolskega odseka.

Nadalje sta se dovolili:

Podpora furlanskemu konviktu 1000 K;

podpora vodni zadrugi tržiškega polja 200 K za udeležitev razstave malih obrti.

Prošnja zimske kmetijske šole v Tržiču za podporo se je odstopila deželnemu odboru.

Prošnja Ane Travan za zvišanje pokojnine je bila odbita.

Nadalje dovoljeni zneski:

Podpora za razstave izdelkov rokodelskih učencev v Gorici, Nabrežini, Červinjanu in Tržiču 500 K;

podpora rokodelcem, ki bodo obiskali tehnično razstavo na Dunaju 500 K;

podpora mlekarjski zvezi v Ljubljani za leta 1910, 1911, 1912 po dva štipendija à 250 K;

letni prispevek varuštva obrtne šole v Nabrežini se je zvišal od 1000 K na 1400 K;

pokojnina nadučiteju Josipu Pavlin se je zvišala na 2640 K.

Različne prošnje za podporo so se odstopile deželnemu odboru, da jih reši v smislu odsekovih sklepov.

Različne druge prošnje za podporo so se odstopile deželnemu odboru.

Nadaljni dovoljeni prispevki:

„Elizabetišču“ v Tomaju 600 K za enkrat in 3 leta po 300 K;

podpora za zgradbo vodnjaka v Brjah 2220 K;

obnovila se je podpora za zgradbo mostov pri Oševljeku in pri Vičičih v znesku 1500 K;

podpora za vodovod v Sv. Križu 20.000 K;

podpora za zgradbo vodnjaka v Vrtovčah 550 K;

podpora za 3 vodnjake v Šebreljah v znesku 1300 K se je obnovila in za dopolnilna dela se je dovolilo 400 K;

podpora za vodnjak v Hudemlogu 1900 K;

podpora za vodnjak v gor. Brestovici 4000 K;

podpora za uravnavo ceste Komen-Preserje-Ivanjigrad 300 K;

podpora za zgradbo, oziroma popravilo ceste med Lokvico in med cesto Miren-Opatjeselo 1600 K;

podpora za vodovod v Kostanjevici 2900 K;

podpora občini Ročinj za zgradbo ceste od državne ceste do žičnega mosta čez Sočo v znesku 1000 K se je obnovila in posebej se je še dovolilo 925 K;

podpora za posipanje ceste Perteole-Mortesins-Capodisopra 2000 K;

podpora za napajališče v Zgoniku 3350 K;

podpora za vodovod v Grgarju 10.500 K;

podpora zadrugi za zgradbo delavskih stanovanj 2000 K;

podpore cestnim odborom 20.000 K;

podpora za popravilo vodnjaka v Preserjih 200 K;

podpora za vodnjak v Sv. Tomažu (Štjajak) 2000 K;

podpora za zgradbo vodovoda v dol. Branici 970 K;

podpora za popravilo vodovoda na Strmcu 300 K;

podpora za zgradbo vodnjaka v Lokvi 4300 K;

obnovila se je podpora za zgradbo ceste Ležeče-Brežce v znesku 600 K;

obnovila se je podpora za zgradbo vodovoda v Daneh v znesku 900 K;

podpora za dva vodnjaka v Prečniku 5640 K;

podpora za dva vodnjaka v Kobjegli 5280 K;

podpora za vodnjak v Brestovici 4200 K;

podpora za vodnjak v Selih 3500 K;

obnovila se je podpora za zgradbo 2 vodnjakov v Gabrovici v znesku 2500 K;

obnovila se je podpora za zgradbo vodnjaka pri Gorjanah (Šmarje) v znesku 1300 K;

podpora za vodovod v Morskem 1500 K;

sprejeli so se bolniški troški, povzročeni po Josipini Jerkič, na breme dež. zaloga;

podpora za vodovod v Sežani 10.000 K;

podpora za cesto Hlevnik-Peternel v znesku 500 K se je obnovila in dovolila se je nova podpora 4500 K;

podpora za popravilo ceste Peternel-Podbelo 400 K;

podpora društvu za ohranitev oglejske bazilike 2000 K;

podpora za zgradbo ceste od Trnovskega gozda do državne ceste po Vipavski dolini 17.500 K;

podpora za brambne naprave ob Soči pod mostom pri Ladri 1000 K;

podpora stavbenemu društvu „Svoj dom“ za nakup stavbišča 2000 K;

prispevek za prekop v Škocjanu 1600 K;

prispevek za uravnavo Draganjščka 9000 K;

za vodnjak v Medjivasi 300 K;

za železnici: Gorica-Červinjan, Červinjan-Belvedere-Gradež 100.000 K;

za železnici: Sv. Lucija-Kobarid, Sv. Lucija-kranjska meja, podaljšanje Vipavske železnice in železnice Sv. Lucija-Kobarid, ki se ima graditi do Trbiža, 100.000 K.

Pozvala se je vlada, naj zgradi brisko železnico ter naj do zgradbe te železnice olajša promet z upeljavo avtomobilskih prometnih zvez.

Zvišal se je prispevek za zgradbo ceste Dobrava-Vipolže-Števerjan. od 24.000 K na 38.000 K.

Vsprejela se je resolucija glede dvoletnega vojaškega službovanja in drugih vojaških olajšav posebno pa onih pri sklicevanju rezervnikov k vojaškim vajam ob času, ko je največ dela na kmetijah.

Dovolila se je za cesto gorenja-dolenja Tribuša-Čepovan podpora 40.000 K.

Za podaljšanje ceste po trentski dolini se je dovolila podpora 6700 K.

Prošnja za podporo občanom v Desklah za zgradbo vodovoda se je odstopila deželnemu odboru.

Nadaljni prispevki:

Podpora za zgradbo ceste Čohi-Gorenje 2700 K; podpora odboru za nabiranje milodarov za pogorelece na Ponikvah 2500 K;

podpora za zgradbo S. Gregorčičeve kočice na Krnu 500 K;

obnovila se je podpora za popravilo vodovoda v Selcih v znesku 400 K;

obnovila se je podpora za zgradbo napajališča na Matajurju v znesku 250 K;

obnovila se je podpora za zgradbo mosta čez Sočo pri Kamnem in za popravilo ceste Kamno-Selišče v znesku 50.000 K in pozvala se je vlada, da prispeva k stroškom za most čez „Mrzli potok“ in uravnavo ceste Selišče-Tolmin;

za zgradbo in popravilo obč. cest v Cerknem se je stavil dež. odboru na razpolago znesek 5000 K;

za uravnavo malovaškega hudo-urnika 5750 K;

za uravnavo hudournika Raša 21.550 kron; pooblastil se je dež. odbor, da sme porabiti 2000 K za najnujnejša dela;

podpora sadjarskemu društvu v Komnu 300 K.

Razne druge prošnje za podporo so se odstopile deželnemu odboru.

Dovolila se je podpora „Goriškemu kmetijskemu društvu“ v kritje stroškov za prireditve sadne razstave pri Sv. Luciji in za nakup kmet. orodja v znesku 300 K.

Dovolila se je podpora županstvu bovškemu za prireditve sadne razstave v znesku 150 K.

Razne prošnje „Goriškega kmetijskega društva“ so se odstopile deželnemu odboru.

Nadaljni prispevki:

Podpora vinarstvu v Gorici 1500 K;

podpora „Kmečki in delavski gospodarski zadrugi v Dobravljah“ 2000 K;

podpora vinarstvu in sadjarstvu v Kamnjah 600 K;

podpora devinskim ribičem 400 K;

podpora občini Gradiška za razširjenje vodnjakov 3900 K.

Prošnja konjerejskega društva v Gradišču se je odstopila dež. odboru.

Vsprejela se je resolucija glede prodaje zavrženih erarskih konj, v kateri se zahteva, naj se prodaja že letos vrši v naši deželi.

Nadaljni prispevki:

podpora za zgradbo mosta čez Globočnik 800 K;

prispevek za zgradbo ceste Grgar-Bate-Banjšice-Kal-Avče v znesku 76.000 kron (se ima izplačati v 5 letih);

prispevek za uravnavo hudournika Slatno 3000 K;

prispevek za razstavo posušenega sadja 800 K;

podpora kmetijskemu društvu v Cerknem 600 K;

primerna podpora vodni zadrugi tržiškega polja, katero naj določi dež. odbor;

podpora kmetijskemu društvu v Gorici 5000 K v pokritje upravnih stroškov;

obnovila se je podpora za zgradbo ceste pri Sv. Lovrencu (Neblo) v znesku 1500 K;

podpora kmetijskemu društvu v Cerknem za društveni vrt 500 K;

podpora zadrugi mlekarne v Čiginju 800 K;

podpora za zgradbo mosta čez Cirknico 4.500 K;

podpora za zgradbo mosta v Batujah 3000 K;

podpora za popravilo ceste Zdravščina-Rubbia 10.000 K.

Razne prošnje za podporo povodom poplavljenja po Vipavi in Branici so se odstopile deželnemu odboru v rešitev.

Nadalje so se dovolili zneski:

Podpora za zgradbo ceste od Prvačine do državne ceste pri Sv. Luciji 17.000 K;

podpora županstvu v Sedlem za zgradbo vodovoda v Podbeli 3750 K;

podpora ital. akadem. društvu na Dunaju 400 K;

deželni organizaciji v pospeševanje tujskega prometa 4000 K.

Prošnje kmečkih hranilnic in posojilnic so se odstopile dež. odboru.

Dovolili so se nadalje prispevki:

Podpora zadrugi za ustanovitev okrajne živinozdravniške službe 1200 K;

prispevek za prezidavo nasipov pri Tapoglianu 6000 K;

podpora za porušenje hiš v Zagraju 8300 K;

prispevek za zgradbo ceste Zagraj-Doberdob 15.000 K;

podpora za asanijske naprave v Červinjanu 500 K;

podpora za zvišanje nasipa ob Teru pri Paparjanu 2750 K.

Prošnja za podporo za kanalizacijo občine Medēja se je odstopila deželnemu odboru.

Nadalje se je dovolilo:

Za obrežno cesto Trst-Tržič 80.000 K;

podpora c. kr. kmetijskemu društvu 5000 K;

podpora za zgradbo vodnjaka v S. Lovrencu pri Moši 960 K;

za zgradbo delavskih hiš v Ogleju 1000 K;

obnovil se je prispevek sadjarški zadrugi v Ajelu v znesku 200 K;

za most Gradiška-Zdravščina 25.000 kron.

(Prošnja za podporo v zgradbo klavnice v Fari se je odstopila deželnemu odboru);

podpora za zgradbo vodnjakov v Skrljevem in Skrljavem 3250 K;

podpora za razširjenje ceste Koludrovia-Zgonik 400 K;

podpora za uravnavo cest Sveto-Presejije in Ivanjigrad-Zagrajec 500 K.

Odobrili so se deželnozborski sklepi o priliki preosnove dež. kmet. šole. Miloščina Josipa Lippizer in Iv. Marega se je zvišala. Službena leta ravnatelja slov. odd. kmet. šole od l. 1900 so se uračunila v službeno dobo za deželno službo.

Glede ureditve službenih pogodb uslužbencev pri kmetijskih in gozdarskih nastavljenicah se je vsprejela resolucija v protest proti temu, da vlada posega v tem pogledu v delokrog deželnega zbora.

Deželnemu odboru se je nalagalo, naj sporazumno z namestništvom in kuratorijem gradeškega mesta spremeni dež. zak. z dne 24. aprila 1907 dež. zakonik št. 15, ki se tiče mesta Gradež, v tem smislu, da bodo odgovarjale dotične navedbe koristim mesta Gradež.

Dovolili so se nadalje prispevki:

Podpora za uravnavo ceste Renče-Temnica-Zagrajec 1500 K;

za popravilo ceste Štanjel-Ponikve 4400 K;

za cesto Dol. Otlica do kranjske meje 9000 K.

Razne prošnje za podporo za cestne zgradbe, so se odstopile dež. odboru.

Obnovila se je podpora za zgradbo vodnjaka pri Sv. Martinu (Zagraj) v znesku 1500 K in dovolilo se je vnovič 1000 K.

Prošnja Alojzija Simonetti in prošnja, ki se tiče preložitve državne ceste pri Trnovca, sta se odstopili dež. odboru.

Za cesto Kamnje-Čaven, Gojače-Čaven se je dovolilo za sedaj 800 K.

Za popravilo vodnjaka pri Sv. Luciji se je dovolilo 250 K.

Prošnja občine Prvačina, prošnja Alojzija Cotič, prošnja „Narodne prosvete“, prošnja glede zgradbe javne tehtnice v Moši, prošnja glede ceste Moša-Villanova in prošnja za podporo v zgradbo klavnice v Moši so se odstopile deželnemu odboru.

Dovolila se je podpora občini Moša za zgradbo napajališča v znesku 600 K.

Za popravilo ceste Saciletto-Ajello se je dež. odbor pooblastil podeliti podporo do 5000 K.

Nadaljne podpore:

Za zgradbo vodnjaka v Rutarjih 500 K;

podpora občanom iz Hlevnika za popravilo ceste 500 K;

obnovila se je podpora za popravilo ceste okoli griča Sv. Jurija v znesku 5000 K in vnovič se je dovolilo 5000 K;

podpora za zgradbo 2 vodnjakov v Devinu 4700 K;

podpora za zgradbo delavskih hiš v Ronkah 1000 K;

podpora podružnici kmet. društva v Červinjanu 2000 K.

Prošnja občine Fiumicello za brambne naprave se je odstopila dež. odboru.

Prispevek za premijiranje čitanke za ljudske šole v znesku 1000 K se je dovolil.

Ustanovili so se 3 štipendiji za obiskovanje poletne univerze v Firenci po 200 K eden.

Prošnja Leopolda Perca, Iv. Torre in Terezije Marega so se odstopile dež. odboru, naj jih reši v smislu odsekovskega sklepa.

Obnovila se je podpora za zgradbo 2 vodnjakov v Caprivi v znesku 500 K.

Vsprejel se je poziv na vlado, naj izda naredbo, ki prepoveduje izkopavanje peska na gradeškem in starancanskem obrežju in da stori potrebno, da se izvrši uravnavo Sočinega toka.

Za zgradbo ceste Podbelo-Belo se je dovolilo 2500 K.

Podpora za zgradbo vodnjaka pri Sv. Lovrencu (Neblo) v znesku 1700 K se je dovolila.

Priznala se je podpora za zgradbo 3 vodnjakov v Fojanu v znesku 800 K.

Dovolil se je 25% prispevek za popravilo vodovoda v Batah v znesku 2750 K.

Za cesto Mulinut-Neblo se je dovolilo 2600 K.

Prošnja glede poprave ceste pri Lozanu se je odstopila dež. odboru.

Dovolila se je podpora za popravilo ceste od okrajne Medana-Dobrava do Fojana v znesku 1000 K.

Obnovile so se podpore za zgradbo 3. vodnjakov v Dolenjah v znesku 500 K.

Razne druge prošnje za podporo so se odstopile deželnemu odboru.

Dovolila se je podpora ustanovi Maccari v Gradiški v znesku 500 K.

Prošnja zavoda za pospeševanje obrti za prireditve stavbne razstave se je odstopila deželnemu odboru.

Dijaška kuhinja je dobila 1000 K podpore.

Dovolila se je podpora slov. Alojzevišču v znesku 600 K.

Prošnja Karoline vd. Koršič, prošnja Henrike Cabassi, prošnja Marina Lutman in prošnja krajevnega sveta iz Crauglia so se odstopile dež. odboru.

Dovolila se je podpora gospodarskemu svetu v Ležečah v znesku 350 K.

Dovolil se je goriški občini znesek 300.000 K kot deželni prispevek za zgradbo vodovoda in 100.000 K za preskrbitev občin Vipavske doline s pitno vodo. —

Ti zneski se imajo izplačati v 10 letih.

Posl. G a s s e r prosi za besedo ter predlaga, naj se znesek, ki je namenjen občini goriški, zviša na 500.000 K.

Posl. B o m b i g izjavi nato, da deželni finančni položaj tega ne zamore prenašati, naj se torej ostane pri predlagani svoti.

Posl. F o n s sarkazmom omenja G a s s e r j e v o ponudbo ter ga prosi, če je že njegov sonarodnjak tako velikodušen, da hvaležno odklanja ta velikodušnost daruje slovenskemu delu, ki je interesiran na tej akciji in ki bi ga (dar) z veseljem vsprejel.

Nato se je dovolila podpora v letnem znesku 7000 K za dobo 5. let goriškemu magistratu za vzdrževanje in popravilo cest s pogojem, da se odpravijo mitnice.

Posl. F o n zahteva, naj se sklep glasi tako, kakor je bilo sklenjeno v peticijskem odseku, naj se namreč mitnice t a k o j odpravijo. Vsprejeto.

Deželnemu odboru se je še naložilo, da ukrene potrebno, da se izvrše volitve 3 členov kuratorija deželnega hipotečnega kreditnega zavoda in volitve odposlancev v deželne komisije za osebni davek.

Za začasno ureditev finančne uprave deželnega zaloga za leto 1910 se je sklenilo sledeče:

I. Deželni odbor je pooblaščen, ugotoviti in izplačati tekom leta 1910 in do definitivne potrditve proračuna deželnega zaklada za tekoče leto vse prispevke in podpore dovoljene tekom sedanjega deželnozborskega zasedanja, ki zapadejo in ki so izplačljivi tekom gori navedene dobe in postaviti dotična izplačila na breme uprave leta 1910.

II. V to svrhu se dostavijo na razpolago deželnega odbora do dobe ad I. sledeči krediti in sicer

	redni	izredni
pri pogl. II. Upr. stroški	13.500	—
„ „ IV. Kmetijstvo	9.000	45.950
„ „ VI. Zdravstvo	2.152	264.640
„ „ VII. Dobrodelni zavodi	800	—
„ „ VIII. Uk in izobrazba	23.520	19.590
„ „ IX. Javna dela	—	621.087
„ „ XI. Deželni delogovi	1.500	—
„ „ XII. Razne podpore	—	85.100
skupaj kron	50.462	1.036.367

III. V pokritje potrebščine ad II. v skupnem znesku 1.086.829 K in redne nepokrite potrebščine, izvirajoče iz proračuna za leto 1910 v znesku 68.627 K torej v kritje skupnega zneska 1.155.456 K je deželni odbor pooblaščen: a) dvigniti iz upravnih prebitkov iz leta 1907 in 1908, in ki so bili sedaj v uporabi za nakup stavbišča za deželni dvorec in za gradbene troške deželne umobolnice skupni znesek 500.000 K in b) dvigniti manjkajočih 655.456 „

skupaj 1.155.456 K iz tekočega računa in po najbolj mogoče upnih razmerah pri kakem kreditnem zavodu.

IV. Naroča se deželnemu odboru, da v prihodnjem zasedanju zopet predloži deželnemu zboru proračun deželnega zaloga za leto 1910; v tega bode vsprejeti prispevke dovoljene v tem deželnozborskem zasedanju in troške za provizorično založbo razkazanega primanjkljaja skupno s konkretnimi predlogi za definitivno in realno kritje troškov deželnega proračuna.

V. Naroča se deželnemu odboru, da obrazloži c. kr. vladi neštivilne potrebe dežele in da pri tej priliki razkaže obupni položaj deželnih, okrajnih in občinskih financ kakor tudi to, da so avtonomni činitelji vseskozi nezmožni prispevati še nadalje za javnokoristna dela.

VI. C kr. vlada se nujno pozivlja, da pospešuje s primernimi sredstvi iz državnih zalogov ekonomični razvoj dežele. —

VII. Uvažuje ogromno finančno škodo, napravljeno deželnemu zakladu goriškemu s tem, da se je nepravilno razdelil dohodek povišane erarne davščine od žganjin, določene z državnim zakonom z dne 8. julija 1901 drž. zak. št. 86, se c. kr. vlada nujno pozivlja ukreniti kar treba, da se pri razdeljevanju deželnih predkazov iz državnih sredstev upoštevajo posebne koristi in potrebe, kakor tudi davčna moč in potrebo primernega ekonomičnega razvoja dežele Goriško-Gradišanske, kar je deloma že pripoznala c. kr. vlada v proračunu za leto 1908.

VIII. Z ozirom na ogromno nerazmerje med obdačbo, ki jej je podvržen vsled erarske užitnine in avtonomnih doklad z jedne strani najvažnejši pridelek dežele, to je vino in z druge strani pivo, ki se skoraj izključno uvažuje iz drugih dežel;

uvažuje obupni položaj deželnih financ in da je nemogoče še nadalje poviševati deželne naklade, ki so skupno z občinskimi in okrajnimi nakladami najvišje v vsej državi;

z ozirom na to, da je nemogoče iztakniti druge vire dohodkov v kritje letnih primanjkljajev deželnega proračuna vsled dejstva, da je država pridržala vse dohodke, ki kaj donajajo, za svoje potrebe;

pozivlja se c. kr. vlada, da privoli izrednim potom v to, da se sedanja deželna davščina na pivo poviša na 8 K od hektolitra.

Nato se oglasi dr. Faidutti k besedi ter v daljšem govoru izjavlja med drugim, da njegov klub ne more z mirno vestjo glasovati za navedene sklepe, ker člani tega kluba niso imeli

vpogleda v upravo deželnega zaloga ter da so izključeni od vsake kontrole uprave.

Dr. Pettarin je nato odvrnil, da on lahko s prav mirno vestjo glasuje za omenjene sklepe. Faiduttje v klub da ima ne le pravico in možnost se prepričati in kontrolirati upravno delovanje, ampak da je tudi njegova dolžnost to storiti. Če pa tega storili niso, priznavajo sami svojo krivdo.

Nato se je glasovalo o posameznih točkah sklepa, ki je bil konečno vsprejet.

Posl. Piccinini je nato predlagal naj se potrdi zakonski načrt o varstvu poljskih lastnin. Ta zakonski načrt je bil v vseh čitanjih vsprejet.

Avstrijskemu ribarskemu društvu se je dovolil še primeren prispevek, ki naj se izplača iz zaloga „razni stroški“.

Občini Moraro se je dovolila podpora 1200 K za napajališča.

Županstvu Ajba se je dovolila podpora v znesku 500 K za popravo po povodnji poškodovane ceste Ajba-Potravno.

Nato je prečital dr. Pinausig svojo interpelacijo glede ustanovitve italijanske juridične fakultete v Trstu.

Ko je začel posl. dr. Venier čitati svojo interpelacijo glede premeščenja slov. moškega učiteljskega, so zapustili slovenski poslanci demonstrativno zbornico.

Ker je bila zbornica nesklepčna, se je seja zaključila.

Politični pregled.

Državni zbor.

Danes se snide poslanska zbornica k novemu zasedanju. Včeraj so imeli klubovi načelniki sejo. V tej seji sta bila določena kot kandidata za novi podpredsedniški mesti Roman-czuk in Conci. Posl. Steiner je predlagal, naj bi se izročil zakonski načrt, tiče se kontingenta novincev, brez prvega čitanja brambnemu odseku. Temu je ugovarjal posl. Wolf. Posl. Pattay je potem predlagal, naj se po rešitvi rekrutnega kontingenta prične s prvim čitanjem proračuna in finančne reforme.

Posl. Malfatti je prosil, naj se vladna predloga o italijanski iur. fakulteti odkaže odseku brez prvega čitanja.

Temu sta ugovarjala posl. Wolf in dr. Šusteršič.

Nemški minister-rojak dr. Schreiner padel.

Nemški minister-rojak dr. Scheiner, ki ni bil prav za prav nič drugega kakor navadni nemški agitator, je moral hočeš-nočeš odstopiti. Njegovo agitatorično predrzno delovanje je presegalo vse meje dostojnosti, tako da so ga bili celo njegovi nemški kolegi v kabinetu à la Hohenburger do vrh glave siti. Izginiti je moral iz kabineta kot kafra in tako na nagloma, da so bili liberalni in nacionalni Nemci kar razočarani vsled načina, na kateri je ta nepridiprav-minister izfrlel iz ministerstva. Zato je nastal pa v nemškem Israelu strašen vrisk in pisk. Nemci očitajo baronu Bienertu, da je zapodil dr. Schreinerja iz strahu pred Čehi, pa tudi nemškim krščanskim socialcem ne prizanašajo z očitani, češ, da so tudi oni k Schreinerjevemu padcu pripomogli.

Proglazenje ustave za Bosno in Hercegovino.

V nedeljo je bila v Sarajevu slovesno proglašena ustava za Bosno in Hercegovino. V palači deželne vlade se je opoldne zbralo veliko število dostojanstvenikov, namreč predstojnikov raznih oblastnih, cerkvenih, civilnih in vojaških. Pred palačo je bila nastavljena jedna stotinja „Bošnjakov z godbo. Ko je general Varešanin prečital cesarski patent, s katerim se proglašča ustava za

Bosno in Hercegovino, oddanih je bilo 21 streliv iz topov.

Istodobno je bila proglašena ustava tudi v Mostaru in po drugih okrajih po dotičnih okrožnih predstojnikih.

Aehrenthal v Berlinu.

Naš minister za zunanje zadeve grof Aehrenthal se je odpeljal v ponedeljek v Berlin. V torek je bil vsprejet od nemškega cesarja, kateri ga je pri tej priliki osebno odlikoval z brilanti reda črnega orla. — Z nemškim kancelarjem Bethmann Hollwegom je imel grof Aehrenthal več ur trajajoč razgovor. Imenovana državnik sta razpravljala o vseh važnih vprašanjih, tičečih se mednarodne politike. Posebno sta se bavila s vprašanjem glede zblizanja Avstrije in Rusije. V razgovor so prišle tudi kritične razmere na Grškem in v Maroku. V vseh teh vprašanjih se je doseglo popolno sporazumljenje.

Položaj na Grškem.

Položaj na Grškem je skrajno kritičen. Bati se je, da izbruhne vsak čas revolucija. Turčija se pripravlja na vojsko in koncentrira svoje vojne čete ob grški meji. Pa tudi Bulgarija ne drži križem rok. Bati se je hudih komplikacij na Balkanu.

Splošni avstrijski katoliški ženski shod se bo vršil od 27. marca do 2. aprila letos na Dunaju (v hotelu „Post“).

Darovi.

Jubilejni darovi za „Slovensko sirotišče“.

Andrej Merljak, Bukovica 10 vin, Franc Novič, krojač v Gorici 1 K (za prodane liste 3 K 44 v), Meta Podgornik v Gorici 1 K, Nežka Kovačič v Gorici 1 K Ivan Podobnik, župnijski upravitelj 2 K, P. n. gg. Karol Čigon, vikar na Vojsčici, 20 K, drž. in deželna poslanca: Dr. Ant. Gregorčič 50 K in Josip Fon, ustanovnik 200 K, deželni poslanci: Franc Zlobec, 10 K, Miha Zega, 10 K, Anton Kosmač, 10 K, Miha Marinič, 10 K, Anton Manfreda, 10 K, Anton Šuligoj, cerkvenik v stolnici, 10 K, Josip Fon, kurat v Novakih, 5 K. Razprodaja knjige pokojnega dr. Jos. Pavlice, Catechetica 3 K 40 v.

Bog poplašaj stotero! Vse v boljšo bodočnost slovenskega naroda pod slavno vladno Njega Veličanstva cesarja Franca Jožefa I.!

Za „Alojzijevišče“

Anton Podgornik, Brooklyn Amerika 5 K.

Za „Šolski Dom“

Anton Podgornik, Brooklyn Amerika 5 K, Ivan Podobnik, žup. upravitelj 2 K.

Domače in razne vesti.

Občni zbor društva: „Slovensko sirotišče“ bo prihodnji četrtek dne 3. marca ob 10¹/₂ predpoludne v lastnih prostorih v Gorici Via Ponte Isonzo št. 32. Vabimo vse ustanovnike, podpornike in dobrotnike, naj se udeležijo v obilnem številu. Priporočamo zlasti častiti duhovščini, p. n. gg. poslancem in gg. županom, naj si ob tej priliki pridejo ogledat stavbo in zemljišče, ki smo ju kupili v preblagi namen. Ker smo prepričani, da pomenja „Slovensko sirotišče“ novo trdnjavo slovenskega naroda na jugu, pričakujemo prav obilne udeležbe. Vsem kličemo: Dobro došli!

Odbor

„Slov. sirotišča“.

Občni zbor društva „Skalnica“ bo prihodnje nedeljo dne 27. februarja ob 4. uri pop. v prostorih „Slovenskega sirotišča“ v Gorici Via Ponte Isonzo št. 32. K obilni udeležbi vabi

Odbor društva „Skalnica“.

Goriški deželni zbor odgoden. — Vsled Najvišje odredbe je zasedanje goriškega deželnega zbora zaključeno.

„Kmečki glas“ je nehal izhajati.

Odsek Sod. SS. O. J. za goriški dekanat ima svojo mesečno konferenco prihodnji četrtek 3. marca v prostorih Velikega semenišča. Seja se prične z že znanim vsprejemom ob 10. uri zjutraj.

Uravnava Vipavo. Kakor se nam poročča iz gotovega vira, je c. kr. ministerstvo odredilo, da prideta dva inženirja, eden od ministerstva in eden od oddelka za uravnava hudournikov v Beljaku, v Gorico v svrhu, da izdelata podrobni načrt za uravnava Vipave. Tema dvema inženirjema se pridruži še jeden deželni inženir. Upati je, da v 4. ali 5. mesecih dovršijo svoje delo. Potem bo skrbeti še za financiranje tega podjetja, da se tuintam z delom lahko prične.

Deželni odbor goriški je razdelil opravila med posamezne odbornike tako, da na slovenski strani rešuje občinske zadeve za Gore in Vipavsko dolino profesor Berbuč, za Kras in Brda pa svetnik dr. Stepančič. Stranke, ki želijo z njima govoriti, naj se oglasijo med 10 in 12. uro predpoludne v dež. hiši, ali pa o priložnem času na domu; prvi stanuje v Hmelakovi hiši, Via Ponte Isonzo 30, ob cesti ki pelje proti soškemu mostu, drugi v lastni vili, Via Strazig 44, ob cesti, ki s Cingrofa pelje v Stračice.

„Za pravdo in srce“. Kakor smo uže poročali, se bo dne 6. marca t. l. v veliki dvorani „Central“ v Gorici predstavljala ginljiva žaloigra v petih dejanjih „Za pravdo in srce“, katero je v verzih spisal naš slavni pesnik Anton Medved. Priredbo oskrbe igralci in igralkе društva „Zvezda“ iz Sovodenj. Bili smo pri nedeljski vaji in reči smemo, da se bo ta dan nudil občinstvu izreden užitek. Pretresljivi prizori, ki se na odru odigravajo morajo ganiti svako srce. Snov igre je vzeta iz časov, ko so se slovenski kmetje uprli grajščakom. Splošen punt je bil v deželi. Vmes pa je vpletena ljubezenska drama med priprosto logarjevo hčerjo in grajščakom. Na odru se kar vrste prizori kakor strelji, kričanje, razsajanje, pretepanje z bičem, uklepanje v verige, uklepanje v plug, kmetje s puškami, cepi, vilami, kosami, na zadnje pa uboj uboge deklice. — Ta žaloigra je za Gorico novost. Ni se še nikoli predstavljala. Zato je pa pričakovati, da bodo ta dan obširni prostori v „Centralu“ nabito polni, posebno, ker se igra prične zgodaj. Vstopnina je sledeča: Sedeži v prvih treh vrstah 2 K, v ostalih 1 K, stojišča 60 v. Vstopnice se prodajajo pri naši upravi in v „Narodni Tiskarni“ ter na dan predstave v preddvorani. — **Čisti dobiček bo šel prepotrebemu „Slovenskemu Sirotišču“.** Zatorej rodoljubi kupujte pridno vstopnice. Preplačita se hvaležno sprejmejo.

Deželna norišnica — zginila. Znano je, da dolgo vrsto let se je vleklo v deželnem zboru goriškem vprašanje radi zgradbe deželne norišnice. Po dolgih posvetovanjih, med katerimi so prišli na dan razni načrti in nasveti, je naročil deželni zbor deželnemu odboru, naj izvrši to delo kar se je tudi zgodilo. A zdaj, ko je delo končano, je norišnica — zginila; kajti c. kr. namestništvo je odredilo, naj se imenuje — umobolnica, čemur je tudi deželni zbor pritrčil, sprejemši poslovnik za ta zavod.

Zgodilo se bo prav tako, kakor hočejo, namreč goriški legasi, ki so na nedeljskem zborovanju goriške podružnice društva „Lega Nazionale“ sklenili

resolucijo, da se morati odpraviti iz Gorice slovensko-moško in žensko učiteljske.

Vinorejci pozor! — Letos marsikatero vino porjavji, zato je prav lahko mogoče, da se vam bo ponujalo kako sredstvo za čiščenje vina, ne da bi ponudnik navedel ime in vir tega sredstva. Ker ni izključeno, da bi s porabo kakšnega takega prahu prav lahko prišli v navskrižje z vinskim zakonom, zato Vas opozarjamo na to in kličemo: Bodite previdni!

Kdo ima prav? — Gabrščekova „Soča“ piše o naših poslancih: „Klerikalci so prodali svojo dušo in telo Pajerju in Italijanom“. Faiduttjev list „Il Popolo“ pa trdi, da so italijanski liberalni poslanci prodali svojo dušo in telo Gregorčiču in Slovencem („I liberali si sono venduti anima e corpo a Gregorčič ed agli Slavi“). Kdo ima prav, Gabršček ali Faidutti? Škoda, da je pobegnil njun prijatelj dr. Graziadio Luzzatto na Krf; on bi bil utegnil to protislovje razvozlati. — Naš odgovor: Prav nima nobeden; Gabrščekova „Soča“ in Faiduttjev „Popolo“ farbata, kakor jima kaže.

Deželna umobolnica. Slovenski deželni poslanci so si ogledali, predno je končalo sedanje zasedanje dež. zbora, novo deželno umobolnico ter so si dali natančno opisati vso napravo. Zavod je prirejen po kolonialnem zistemu in šteje na zemljišču, ki meri petnajst ujiv, vsega skupaj dvajset stavb ter raznih dvorišč, vrtov, nasadov, gospodarskih poslopij, drevesnic, trtnic, prostorov za cvetlice, zelenjavo itd. Poslanci so občudovali priprosto, a ukusno in pripravno prireditve vsakovrstnih prostorov: za možke in ženske, za mirne in nemirne bolnike, za plačujoče in neplačujoče, za hiralce in bolnike na nalezljivih boleznih, prostore za osrednjo kurjavo in svečavo, za kuhinjo in perilnico, za shrambe in zaloge, napravo za proizvodnjanje elektrike in globoki vodnjaki, iz katerih se deli voda, pare, gorkota in svečava na vse strani. Vse stavbe imajo potrebne kopele in telefonično zvezo. Poslanci so se čudili, da slane vsa naprava in oprava le toliko, kolikor se je v resnici potrosilo, ter so soglašali v tem, da deželni odbor zasluži priznanje in pohvalo, ker je pri vsi varčnosti izvršil takšno delo.

Smrtna kosa. — V četrtek je umrl v Št. Vidu pri Vipavi preč. g. župnik Ivan Demšar. N. p. v m.!

V Medani je umrla gospa Terezija Toroš v visoki starosti 89 let. Preostalim naše sožalje!

Imenovanja v finančni službi. — Provizorična finančna komisarja dr. Josip Calcagni in Fran Gabrielčič ter finančni koncipist dr. Guido baron Albori so imenovani finančnimi komisarji v IX. činovnem razredu. Provizorični finančni koncipisti dr. Florijan Gregorič, Henrik Perné in dr. Ivan Zorn ter konceptni praktikant Rambold Milocco so pa imenovani finančnimi koncipisti v X. činovnem razredu.

Podaljšanje vipavske železnice. — V nedeljo je bil v Št. Vidu shod županov vipavskih občin na kranjski strani, ter postojnskih in senožeških. Vsprejeli so resolucijo: Vipavska železnica naj se zveže z eno točko projektirane proge Postojna-Štanjel, če le možno z Razdrtim.

Prvi ricmanjski župnik. — Dne 23. februarja t. l. je veleč. g. Frančišek Jedrejčič na škofiji po cerkvenih predpisih umeščen ali inštaliran na župnijo Ricmanje. Kdaj se gospod župnik preseli na svojo novo župnijo, ni še znano.

Dalmatinski poslanec odlikovan. Dalmatinski državni poslanec Virgil Perić je dobil red železne krone III. razreda. —

Razpisan je natečaj za mesto čuvaja pri c. kr. kaznilnici v Kopru.

Nadškof dr. Nagl. Dr. Nagl je bil povodom svojega imenovanja koadjutorjem imenovan naslovni nadškofom Tirskim. V torek se je vrnil z Dunaja v Trst, kjer ostane še nekoliko dni. Stalno se preseli na Dunaj prve dni meseca marca.

Romanje v Lurd, Rim, Loreto, katero gre z dne 24. aprila in 24. avgusta 1910 od Dunaja vzame pot: Dunaj, Beljak, Pontafel, Marseille, Lurd, Nizza, Genua, Pisa, Rim, Loreto, Bologna, Pontafel, Beljak, Dunaj. — Programe more se dobiti pri prečistitem gospodu Franju Semmelhoferju, župniku v Waldmansfeld, Dolnja Avstrija in Antonu Građl-u, Dunaj, I. Operngasse 10.

Umrli v 106. letu. — Na Reki je umrla v tamošnji bolnišnici starka Franca Pajkurič iz Kostrene v 106. letu. Pokojnica je ohranila do zadnjega časa popolno svežost duha.

Znamenit izum Hrvata. — Vladko Ferencina v Zagrebu je iznašel rešilni plavalni pas, s katerim se je nemogoče potopiti. Pas drži na površini vode 150 kilogramov teže, torej tudi človeka, ki ne zna plavati. Iznajdba je zelo znamenita, a uporaba te nove vrste pasu zelo enostavna.

Bolezen dunajskega župana dr. Luegerja. — Dunajski župan dr. Lueger je bil v soboto previden, dasi niso zdravniki smatrali takrat njegovega zdravništvenga stanja nevarnim. Shujšalo se mu je pa v pondeljek tako, da se je bilo bati, da se mu bliža zadnja ura. Sv. Oče papež je poslal bolniku svoj blagoslov. Naš cesar pa se da vsaki dan informirati o njegovem zdravstvenem stanju. Zadnji buletin se glasi: Temperatura 36,6, utripanje 68. Bolečin nikakih. Hrane je zavzel le malo. Stanje pljuč normalno. Telesno razpoloženje je svežeje.

Listnoca uprave: G. Anton Podgornik, Brooklyn, Amerika: Denar prejeli v znesku 16 kron. Hvala lepa!

Mestne novice.

Postni govori v cerkvi sv. Ignacija v Gorici so, kakor navadno, vsaki petek ob 7. zvečer.

Govori so o zgubljenem sinu s posebnim ozirom na moderna vprašanja. Ker so ti govori edini slovenski postni govori v Gorici, se nadejamo obilne udeležbe.

Shod socialnih demokratov razbit. V nedeljo so sklicali socialni demokrati v Gorici javen ljudski shod. Slučajno je prišlo na shod več Mazziniancev nego socialnih demokratov, ki so na shodu tako upli, da se ni mogel obdržavati.

Odlikovanje. Na obrtno-kmetijski razstavi v Rimu, ki se je vršila te dni, je bil odlikovan z zlato svetinjo naš rojak g. Andrej Fajt, pekovski mojster v Gorici.

Protep. — V nedeljo po noči je prišlo na Stolnem trgu pred kavarno Armonia zopet do krvavega pretepa med vojaki tukajšnjega pešpolka št. 47 in med civilisti. Vojaki so rabili orožje ter ranili več oseb. Posebno hudo sta bila ranjena 37-letni mizar Ivan Perion in 36-letni kamnosek Anton Širok, ki se oča nahajata v bolnišnici. Lastnika kavarne Armonia so napravili veliko škodo — razbili so mu vse šipe.

Sv. maša za dušo blagopokojne Terezije Toroš, roj. Lasič bo dne 25. t. m. ob 7^{1/4} zjutraj v cerkvi sv. Vida na Placuti. Podpisani vabi k sv. maši vse prijatelje in znance.

Josip Toroš,
posestnik in trgovec v Gorici.

Iz goriške okolice.

g Iz Zalošč. Res lepega učitelja so dobili Zaloščani v nekem Golju, ki

je bil prej tam gor nekje na kanalskem. Ta učitelj je ustanovil v Zaloščih društvo „Sokol“, ki je pa dandanes po svojih težnjah in mišljenju liberalno in svobodomiselnost. In čujte, v to liberalno in svobodomiselnost društvo upisuje ta učitelj, kakor se govori, celo šolske otroke in jih prijazno nazivlje naše „Sokolice“ in „Sokolice“. Zaloščani, saj ste še toliko moški in katoliški, da ne bote pustili Vaših otročičev od kakakega „liberalca“ zavajati v liberalna društva in na pota, ki niso za otroke. Ne dajte se slepiti od namazanega jezika, kakor češ „Sokol“ je katoliško društvo. Pomnite to: liberalci ni zmožen Vam ustanoviti katoliškega društva. Kaj je „Sokol“ in kaj so „Sokolice“, to Vam bodo že na poletje pokazali, ko bodo prirejali svoje plose, kjer bodo v žrtju in pitju, v plesu in divjanju kazali, kako mladino odgajajo. Pozor toraj dokler je čas!

g S samokresom je obstrčil v pond. v Mirnu v gostilni Budihnovi Franc Marušič iz Orehovelj okoli 24 let starega Karola Besednjak iz Mirna in sicer v prsa. Igral se je s samokresom, nameril na Besednjaka in sprožil. Ranjenca so prepeljali v goriško bolnišnico. To je sad mirenskega pondeljka. Namesto da bi šli delat, popivajo v gostilnah. Sicer pa nam poročajo, da mnogo mladeničev v Mirnu nosi pri sebi samokrese. Ali imajo vsi ti dovoljenje od pristojne oblasti za to?

g Iz Dornberga. — Res zanimanje za naše „Orle“ raste od dne do dne. Tudi mlada dekleta skrbijo za povzdigo naših „Orlov“. Na Kavčičevi svatbi na Brdu je nabrala 17 letna Rozalija Kavčič 10 kron. Toraj čast gre takemu dekletu. Ta dan se je poročila njena sestra Ivanka z gospodom Josipom Simčič, stanujočim v Trstu. Poročil se je g. Josip Šinigoj z g.čno Ivanka Šinigoj, g. Josip Rojc z g.čno Pavlino Vodopivec. Bilo vsem srečno!

Iz ajdovskega okraja.

a Občni zbor „Kmetijske zveze“ za ajdovski sodni okraj bo v nedeljo 27. t. m. ob 3^{1/2} pop. pri Rebku na Goričici. Dnevni red po pravilih. Razpravljalo se bo tudi vprašanje vinske krize.

a Vzajemno podporno društvo v zavarovanje goveje živine v Kamnjah je imelo v nedeljo 20. t. m. popoldne redni občni zbor. Društvo je imelo l. 1909 dohodkov K 1229,87 izdatkov K 832,20. Rezervni zaktud znaša K 3734,21. Članov ima društvo v občinah Kamnje, Vrtovin in Skrilje 213, vrednost zavarovane živine je znašala 52.100 kron. Izvoljen je vnovič stari odbor; predsednik je kamenjski župan, tajnik naučitelj, denarničar župnik. V k. s. izobraževalnem društvu je predaval mladenič Alojzij Novak iz Sela, član bratskega društva v Batujah, o pomenu telovadnega odseka, kjer se mladeniči izgojujejo v resne in razumne može. Navzoči so strmeli, da se upa priprosti kmečki mladenič tako temeljito nastopiti. Navdušil je navzoče, da se jih je koj 34 priglasilo za telovadni odsek „Orla“.

a Iz Gor. Branice. — Nekaj časa sem začel je pri nas rogoviliti braniški učitelj Peček. Prvo leto delal se je tako sladkega, kakor turški med, tam ob deželnozborskih volitvah pa se je tega naveličal, kajti vzbujali so se mu zopet spomini prejšnjih koprivskih let. Ker je namreč v Koprivi uganjal precej čudne stvari, branili so se ga Koprivčani z vsemi štirimi. In resnično z vspehom. Ker ga okrajni šolski svet ni znal in ni mogel drugače uporabiti, poslal ga je nam Braničanom v upanju, da se bode pri nas kaj poboljšal. Nekaj časa se je res delal kroškega; potem si je pa mislil, da je dovolj te hlimbe, in pokazal je svojo barvo. Kakor ovčar na gmajni,

zatrobil je na ves glas: „Soča“ bo pela odslej po Branici!, a ostal je vpijoči v puščavi. Njegovo največje upanje je bila šola. Tu bi bilo zanj rodovitno polje, in začel je naše otroke poučevati po svojih načelih. Seveda je prišel na ta način v nasprotstvo s krščanskimi stariši. Izkušnje v Koprivi ga niso še izučile in kakor vse kaže, tudi pri nas ga njegovo svobodomiselnost ne bode privedlo do pravega cilja. Za Vas gospod učitelj Peček bi bilo menda najboljšo, da se odpoveste svojemu stanu. Z zavednimi stariši in z zakonom bode Vi prihajali vedno v nasprotstvo. Ako se Vam boče posrečilo v Branici izmuzniti se, pridete pa kje drugod na vrsto. Taka je torej z našim učiteljem. Spomnite se še malo na Koprivo g. učitelj Peček, saj Vi ste zelo nedolžen človek, samo slab spomin imate, zato dovolite, da Vas opomnimo, kako je bilo v Koprivi. Na Temnico pa smo celo prepričani, da se je prav nič več ne spominjate. Kako srečen človek, ki zna pozabiti!

Stem, da ste pričeli po Branici tožariti može, ki ne trobijo v Vaš rog, nikar ne mislite, g. učitelj Peček, da so opravičena postala Vaša dejanja. Nad vse naj vlada Vaša „svobodna misel“, ki naj Vas oprosti tega tiranstva — Vašega učiteljevanja. Najpametnejše pač, kar Vam bi mogla storiti!

Braničarji.

Iz kanalskega okraja.

kl Kal. Podpisano županstvo čuti dolžnost se iskreno zahvaliti poslancem Slov. ljud. Stranke, ki so se spomnili nas zapuščenih Kalanov v deželnem zboru in so nam pridobili izdaten prispevek za naše ceste v znesku 76.000 K. Iskrena zahvala veleč. g. dr. Gregorčiču, preb. blagor. gg. prof. Berbuču in Zegi, ki so s svojo odločno besedo delali na to, da nas otme sužnosti samote, da konečno vendar enkrat pridemo z dobrimi cestami v dotiko z ostalim svetom. Veliko zasluge pri tem velikem podjetju ima naš poslanec in načelnik cestnega odbora g. Zega. Pozabili ga zato ne bomo. Več let je delal za te ceste, proučeval teren, napravljaj razne prošnje itd. Konečno je vendar dosegel s pomočjo drugih posancev, kar je želel. Enako se zahvaljujemo našim gg. poslancem, ki so nam poskrbeli 1700 K. podpore za novi vojnjak. Povemo naj še, koliko ljudstva je na banjški planoti osamljenega, ki je ločeno od sveta, ki nima nobene ceste. Občina Kal ima 1554 prebivalcev, Banjšice 810, Avče 568, Bate 1069 in Lokovec 1445. Torej 6445 prebivalcev ni imelo in nima še poštenega izhoda v svet z banjške planote, nima nobene državne, in nobene deželne ceste. Upamo, da se kmalu z delom prične, da si ljudstvo kaj zasluži. Še enkrat: Bog živi naše gg. deželne poslance, ki so se spomnili zapuščenega ljudstva na banjški planoti.

Županstvo Kal, dne 22. febr. 1910.

Matevž Pirih, župan.

Iz tolminskega okraja.

t Podmelec. — Dne 21. t. m. sprejeli smo tukaj k večnemu počitku vzgledno krščansko mater Katarino Manfreda roj. Čičigoj. V boleznih je prejela dvakrat sv. zakramente za umirajočo — in sedaj je pri Bogu, katerega je ljubila do zadnjega diha. Našla je tam že štiri svoje otročiče; tukaj na svetu pa žaluje za njo zvest mož in sedem dobro vzgojenih otrok, od katerih je eden, dasi še fant, odbornik-tuk. kmečke hranilnice, štirje so pa člani našega izobraževalnega društva.

Blagi rajnici daj, o Bog, večni mir in pokoj, — žalujoči družini pa sladko tolažbo: — da vid' mo zopet se nad zvezdami!

t Stržišče. — V nedeljo nas je obiskal nek mož, ki misli, da je visoko izobražen. Držal nam je govoranco o liberalnem kalomanu. Hvalil je čez vse liberalna bralna društva. Posebno pa lib. bral. društvo v njegovi vasi je pohvalil za njegov napredek. Rekel je tudi, da imajo njegovi sovaščani višjo izobrazbo nego ljudje iz naše vasi. Tu jih je pa čul iz ust naših fantov, da je kar umolknil. Zdelo se je, kakor da bi premišljal, kje je pozabil svojo izobrazbo. Njemu se najbrže o izobrazbi niti sanjalo ni nikdar, kajti njegov govor je to jasno dokazal, dočim so naši fantje vedno za en korak naprej pred liberalnim bralnim društvom v Rutu. Čast takim fantom, ki se bojujejo za to, da ne pozabijo zlatih nauk, ki so jim krščanske matere vcepile v srca v nežni mladosti.

t S Ponikev. — Minula je pretpustna doba. Nastopil je mirnejši postni čas. Toda tu pri nas mora človek v pratiko pogledati, da to vé. Na zunaj se nič ne pozna.

Že narava nam kaže le pušo zimsko lice. In skoro vsak večer kričijo pijane druhali po gostilnah in tudi zunaj po vasi. Pač žalostna slika. Ta preklicani alkohol je tukajšnje ljudstvo popolnoma pokvaril. S svetilko pri belem dnevu težko najdeš pametnega treznomislečega moža.

Ali ni žalostno, da sedaj, ko je že ves svet poln izobraževalnih društev, ni tukaj še ničesar? Imamo sicer bralno društvo, katero pa le životari v popolnoma liberalnih rokah. Je seveda brez pomena. Ima dva časopisa, še teh nihče ne čita. Vzdržujejo ga pravzaprav ti dvomljivi liberalni gospodje samo zato, da lahko priredijo kako „plesno batanje“ pod njenim pokroviteljstvom.

Dobro bi bilo, da bi politična oblast malo pregledala zapisnike tega društva.

Že radi sloga in oblike bi bilo vredno pregledati; toda jaz mislim, če bi se natančno izprašala društvena vest, da bi se znašel kak prav smrtlen greh. —

Bližajo se tudi nove občinske volitve, in kakor se čuje, bodo precej zanimive. Razvila se je že precej živahna agitacija, seveda bolj tajna.

t „Kat. slov. izobr. društvo“ Podbrdo, je na III. občnem zboru dne 20. t. m. izvolilo sledeči novi odbor: Ivan Kovač, predsednik; Ivan Torkar, podpredsednik; Andrej Lapanja, tajnik in knjižničar; Andrej Štravs, blagajnik; Val. Kragelj, namestnik tajnika; Peter Valentinčič, Franc Kos in Anton Čufr odborniki. Nove ude sprejema društvo ob nedeljah od 8.—10. ure popoldne v društvenem prostoru, t. j. v stari šoli. Odbor.

t Koritnica pri Grabovem. — Naši naprednjaki so zopet napredovali in sicer za eno veliko blamažo. Večkrat nam podtikajo stvari, ki bi jih seveda radi videli na naši strani, a žalibog jim ne moremo pri najboljši volji postreči s tako blamažo, kakoršno so oni doživeli v nedeljo 13. t. m.

Trudijo in pehajo se na vse kriplice, da bi onemogočili naše društveno delovanje. Obrekujejo, zabavljajo in celo napadajo ljudi, ki ne mislijo in ne delajo po njihovi volji. Mi se pa ne oziramo nato, ampak delamo nemoteno naprej, kakor smo začeli. Prišli so pa zadnji čas do prepričanja, da po potu obrekovanja in zabavljanja ne morejo dalje. Kaj torej storiti, so si belili učene glave. Naučili smo jih vsaj misliti, če prej marsikateri naduti ali tudi pohlevni liberalci v baški dolini ni bil vajen. Posvetovali so se in tuhtali cele večere, kako priti tem „presnetim klerikalcem“ do živga. In iztuhtali so jo z združenimi močmi! Kar bodo napravili „klerikalci“, napravimo tudi mi, tako so skle-

nili. Pred nedavnim časom se je namreč tukaj vršil shod za delavstvo, na katerem je bilo tudi nekaj onih, ki so nas hoteli 13. t. m. posnemati. Izrazili so se, da je takrat govornik dobro govoril. Samo to je po njihovem mnenju napačno, da se ljudstvo organizira na podlagi, na kateri delujejo „farji“. Mi jim na drug način ne moremo vstreci. Pokazali so pa oni nam pot, kako naj se shode sklicuje in na njih govori. Raznesla se je vest po baški dolini, po bukovskem vrhu in celo po Grantu, da pride dr. Tuma iz Gorice ali dr. Mandič iz Trsta ali pa neki delavec iz Trsta. Kdo bi se ne zanimal za tak shod, na katerem bodo kar trije govorniki naenkrat govorili? Pa glej smolo! Čakali so udeleženci in čakali — govornikov niti enega ni bilo. Nekateri so začeli godrnjati in so mislili že oditi. Treba je bilo malo počakati, ker je imel „govornik“ shod v Hudajužni in do Koritnice rabi eno uro. Potrpimo malo, si je marsikdo mislil, ter s tem tolažil. Gotovo se je moral „govornik“ nekoliko zamuditi ali je pa njegov program obširen, da ga ni mogoče raztolmačiti en cel popoldan.

Shod smo torej imeli v Hudajužni in na Koritnici in sicer brez govornika, kar je največja iznajdba v našem naprednem in modernem času. Človek bi skoraj mislil, da je še vedno pust ali smo pa že v aprilu. Vi pa, ki hočete hoté ali nehoté vleči ljudstvo za nos, zapomnite si, da je post in tudi čas, v katerem živimo, resen! Za take burke naši ljudje nimajo časa. Upamo, da bode te počasi pogruntali še kako bolj napredno in moderno. Se priporočamo!

t Društvo za varstvo zanemarnjenih otrok za sodni okraj Tolmin v Tolminu bo imelo svoj redni občni zbor dne 10. marca 1910. ob 3 pop. v sodnij-

skih prostorih z običajnim dnevnim redom. Vsi prijatelji mladine se uljudno vabijo, da se v obilnem številu udeležijo občnega zbora. Obenem so gg. nabiralci članarine :aprošeni, naj isto vsaj nekaj dni pred občnim zborom pošljejo društvenemu blagajniku g. Josipu Kavčič-u, c. kr. glavnemu davkarju v p. v Tolminu. O d b o r.

Iz cerkljankega okraja.

c Pluznje pri Otaložu. Že delj časa se o pustu pri nas ponavlja neka vrsta pustne „maškarade“ ali koledniki, ki je pa bolj podobna kaki blazni druhalji. Nabavijo si kake stare obleke; okrasijo glave s papirjem ter spravijo skupaj vso staro zrujavelo godalo, da le kaj cvili in tuli, in hodijo taki od hiše do hiše in jih spremljajo otroci da je več „šundra“. Glavno ulogo pa igra pri tem alkohol, ker kar naberejo, pa zapijejo. Žalibog, da se s to druhaljo družijo gospodarji in mladeniči iz uglednih družin. Ljudje božji! sedanjemu času niso več primerne take zabave, ki nam boljših nudijo razna društva. Kdor si hoče poštene zabave in razvedrila, naj pristopi k K. izobr. ali „Orlovem“ društvu in tam skupno deluje za blagodejno razvedrilo in omiko. Tudi gasilno društvo bi združeno lahko napravilo kaj poštenega razvedrila. To društvo bo pa imelo za svojo napravo veliko stroškov, zato naj ga vsak blagovoljno podpira, kolikor more. Vedite, da časi so resni. Grozi nam pomankanje in beda, ker valovi draginje in druge nezgode pretijo uničiti tu najboljše domove. V takih razmerah je treba vsak vinar desetkrat obrniti, predno se ga izda. Na delo in v boj, dobro misleči ljudje, proti slabemu in škodljivemu alkoholu, ki dela toliko gorja v družinah in v gmotnem in moralnem blagostanju. Le oni bo živel vesel in zdrav, kdor se s slabo družbo ne bo pečal!

Iz komenskega okraja.

Volčjigrad. C. kr. deželni šolski svet je v svoji seji dne 14. septembra l. 1909 odredil, da se ustanovi enorazredna šola v Volčjemgradu. C. kr. okr. šolski svet je v svoji seji dne 15. novembra temu pritrnil ter sklenil, da se začne šolski poduk s pričetkom drugega šolskega polulelja tekočega leta, če bomo Volčjegrajci do tega časa priskrbeli potrebno šolsko sobo. Sobo za šolo smo priskrbeli. V starešinstveni seji v Komnu je bilo vse to tudi sprejeto in sicer dne 30. dec. 1900. Ta sklep bi se bil moral naznaniti c. kr. okrajnemu š. svetu. Ker pa smo zaman čakali na otvoritev šole, smo sami naznanili to c. kr. okr. šol. svetu ter zaprosili, naj se šola čimprej otvori. Na naše obvestilo je prišel k nam c. kr. okr. šolski nadzornik in sicer dne 16. t. m. ter si ogledal za šolo namenjeno sobo. Pri tej priliki je c. kr. okr. šolski nadzornik rekel, da bi lahko imeli šolo uže odprto, ako bi županstvo v Komnu storilo svojo dolžnost... — Kaj pomeni to? Gotovi šušmarji so delali in še delajo na to, da bi nam uže pridobljeno šolo ugrabili ali vsaj omejili, da bi ne bila samostojna. Tukaj vidimo liberalce, „prijatelje“ omike in prosvete, kako se trudijo, da bi nam šolo snedli, in bi radi videli, da bi naših 80 šolodolžnih otrok slabo obiskovalo šolo vsled velike oddaljenosti in da bi tako malo znali ter da bi nas komenski magnati še nadalje tiščali pod svojo tiransko peto v nevednosti. — Upajmo, da se sedaj kmalu odpre šola. Občinarji.

Za kratek čas.

Dobro jima je posvetil. — V vlaku se je peljal frančiškan. Njemu

nasproti se vsedeta dva mlečnozoba moderneža, ki sta početkom redovnika po strani pogledovala. Slednjič sta začela se iz njega norčevati. Frančiškan mirno bere brevir in se za nju niti ne zmeni. To ju silno jezi. Slednjič se eden predrzne in ga vpraša: „Prosim gospod pater, ali bi mi vi hoteli povedati, ali ste vi sv. Anton s prešičkom ali z osličkom?“ „Mladi gospodič, to vam pa storim z največjim veseljem“, odgovori redovnik. „Vidite, če z vami govorim, sem sv. Anton z osličkom, če pa s tem vašim tovarišem, sem sv. Anton s prešičkom!“ Glasen krohot, se razlega po kupeju. Seveda moderniča se nista smejala; pač pa sta takoj pri prvi postaji zbežala iz voza.

SODBA

izkušene
gospodinje:

Kathreiner Kneippova sladna kava je vsakdanja pijača, katera povečuje delavno moč mojega moža in mu ohranja dobro voljo. Otroci uspevajo dobro in v gospodinjstvu si precej prihranim. Vrhtega nam ta kava vsakdan čudovito tekne.

Najboljše
manufakturno blago
po zelo nizki ceni se dobi v Krojaški zadrugi!

„KROJAŠKA ZADRUGA“

Med drugim omenjamo:

Krasne SPOMLADANSKE modne volne, svilé za Blouse, Zephyr za moške srajce, Perkale, Satine, Batiste, Platno Panama, sukno za moške obleke, perilo za opremo nevesti, za
hotele in restavracije

CEŃE SO STALNE

Trgovina se nahaja v novih prostorih nasproti starim
pod št. 6

Via Carducci številka 6
(Gosposka ulica)

Zbirke vzorcev so vedno na razpolago in pripravljen sem jih zastonj in franko razposlati kamorkoli. Naš sloves glede na okus in izbero je pač nedosegljiv in popolnoma smo prepričani, da nas ne more prekositi nobena trgovina naše stroke.

Pred vsem poudarjajoč solidnost naše tvrdke ter zagotavljajoč najcenejšo postrežbo, prosim, da si ogledate našo zalogo, da se vsak sam lahko prepriča o resničnosti naših besed.

TEODOR HRIBAR.

Razpis daril.

Govedoreja na Goriškem po staja od leta do leta važnejša. V naši deželi nam je ona vir znamenitih dohodkov, tako da jo lahko vštevamo med najboljše panoge svojega kmetijskega gospodarstva. Uporablja je denarno pomoč, ki jo je dovolilo c. kr. ministerstvo v pospeševanje naše govedoreje in prašičjereje, sklenil je deželni odbor goriški na podlagi programa, ki je bil ustanovljen dogovorno z odposlanci visoke vlade in tukajšnjih kmetijskih društev, pospeševati tekmovanje med kmetovalci, malimi posestniki in koloni in objavlja v ta namen sledeče razpise daril:

I. Razpis za dobro vodstvo in oskrbovanje postaj za spuščanje bikov in postaj za osveženje krvi. Za ta razpis so določena sledeča darila: Za srednje ozemlje 2 darila po 100 K, 4 darila po 50 K, 4 darila po 25 K. Za planinsko ozemlje 2 darila po 100 K, 6 daril po 50 K, 4 darila po 25 K. Za ta darila se morejo potezati voditelji postaj za spuščanje bikov v občine in pa voditelji postaj za osveženje krvi. Pri podeljevanju daril se bode upoštevalo: a) število bikov plemenjakov; b) oskrbovanje in krmiljenje bikov; c) oskrbovanje hleva in pritliklin; d) vodstvo zapiska o spuščanju.

II. Razpis daril za gradbe, prezidave in uredbe hlevov. Za ta razpis so določena naslednja darila: Za srednje ozemlje 1 darilo po 500 K, 3 darila po 200 K, 4 darila po 100 K. Za planinsko ozemlje 1 darilo po 500 K, 1 darilo po 200 K, 3 darila po 100 K. Za ta darila se morejo potezati mali posestniki, ki dokažejo, da so tekom leta zgradili, prezidali ali uredili hlevska poslopja, ki po svoji prostornosti odgovarjajo potrebam dotične kmetije in so tudi v zdravstvenem in gospodarskem oziru povoljna. Deželni odbor pa ne podeli samo daril, ampak je pripravljen preskrbeti prosilcem te vrste tudi načrte in pouke, po katerih naj se ravna.

III. Razpis za zgradbo gnojišč in za pravilno ravnanje z gnojem. V to svrhu se določijo sledeča darila: Za srednje ozemlje 1 darilo po 100 K, 5 daril po 50 K, 6 daril po 25 K. Za planinsko ozemlje 1 darilo po 100 K, 5 daril po 50 K, 6 daril po 25 K. Za ta darila se morejo potezati vsi mali posestniki in koloni. Pri podeljevanju daril se bode upošteval sistem, po katerem so napravljena gnojišča, ali so ograjena z zidom, cementom, ali samo z zemljo; ali je preskrbljeno za odtok gnojnice v posebno zgrajeno jamo. Upoštevalo se bode tudi to, ali je gnojišče na primernem mestu in kako se hrani in oskrbuje hlevski gnoj itd.

IV. Razpis daril v prilog planinskemu ozemlju za izboljšanje planin, zavetišč, stanov, poti, napajališč itd. Za ta darila se lahko oglašijo vsi planšarji. Dotičnim izboljšavam so odmenjena sledeča darila: 2 darila po 400 kron, 4 darila po 200 kron, 2 darila po 100 kron. Prosilci naj podajo svoje vloge po dotičnih županstvih deželnemu odboru in naj navedejo v njih podrobno vse one izboljšave, ki so jih že naredili, ali ki jih nameravajo še narediti. Ravna se po predpisih in navodilih c. kr. ministerstva za poljedelstvo glede izboljšanja prašičjereje, oskrbovanja plemenjskih postaj in prašičjih hlevov, razpisuje deželni odbor za celo deželo sledeča darila: 3 darila po 100 kron, 3 darila po 50 kron, 6 daril po 25 kron. V namen, da se udomači v deželi polzlahtnjena nemška prašičja pasma, ki je na jako dobrem glasu, razpisuje deželni odbor naročbo na brezplačno podelitev 24 plemenjakov in sicer 12 svinj 2 do 4 mesečnih. Te živali se podelé po posebnih pogojih, ki se v svojem času objavijo. Prošnje za podelitev vseh zgoraj označenih daril je predložiti po

dotičnih županstvih deželnemu odboru do dne 31. marca t. l. Darila se podelé tekom leta 1910. Kolikor za prisojanje zgoraj označenih daril, toliko za brezplačno podeljevanje prašičjih plemenjakov, ustanovi deželni odbor posebne komisije, katerim poveri nabiranje podatkov, na podlagi katerih se bode konečno sodilo.

Loterijske številke.

19. februarja.
Dunaj 6 73 63 75 87
Gradec 35 20 45 76 23

Rojaki! podpirajte slov. šolstvo

= v Gorici! =

JAKOB ŠULIGOJ

urar c. kr. državne zeleznice
v GORICI, Gosposka ulica št. 25.

priporoča zlatino in srebrnino vse h vrst. Prstane, poročne rinke, veriže in vse druge zlate predmete.

Naznanilo.

Slav. občinstvu uljudno naznanjam, da sem prevzel od g. **Antona Obidiča** njegovo staroznano

čevljarstvo delavnico

v Semeniški ulici št. 2.

Priporočam se slav. občinstvu za mnogobrojna naročila in zagotavljam točno in dobro postrežbo ter zmerne cene.

Josip Černovic,

čevljarstvo mojster

Gorica, Semeniška ulica št. 2.

Naznanilo.

Podpisani naznanjam slavnemu občinstvu, da sem ustanovil v Vipolžah nov, lepo urejen mlin na benzin. Vabim p. n. trgovce in obrtnike na deželi in v mestu, naj blagovole naročevati belo in rumeno moko prve vrste ter domačo turščico v mojem mlinu. Vabim tudi naše kmetovalce v Brdih, naj se blagovole posluževati te prilike, saj v naših krajih nismo še imeli kaj podobnega. V zalogi imam tudi dobro briško ribolo, tropinsko žganje in slibovec. Na zahtevo pošiljam brezplačno tudi uzorce.

Se spoštovanjem

Vincenc Jasnič,

posestnik in obrtnik v Vipolžah

p. Kozana.

Anton Potatzky

v Gorici, na sredi Raštela hiš. št. 7.

Trgovina na drobno in debelo.

Najceneje kupovališče nürnberskega in drobnega blagater tkanin, preje in nitij.

Potrebščine

za pisarne, kadičce in popotnike.

Najboljše šivanke in šivalne stroje.

Potrebščine

za krojače in čevljarje.

Svetinjice, rožni venci mašne knjizice.

Hišna obovala za vse letne čase.

Posebnost:

semena za zelenjavo, trave in detelje.

Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje, kročnarje, prodajalce po sejnih in trgih ter na deželi.

Odlikovana pekarija
in sladčičarna
K. Draščik
v Gorici na Kornu
(v lastni hiši)
Izvršuje naročila vsakovrstnega peciva, torte, kolače za birmance in poroke, pinee itd. Prodaja različna fina vina in likerje na drobno ali orig. buteljkah. Priporoča se sl. občinstvu. Cene jako nizke.

VIKTOR TOFFOLI

GORICA

Velika zaloga oljkinega olja iz najugodnejših krajev

Jedilno olje po 96 v. liter		
Jedilno fino	K 1.04	Marsiglia . . . . . K 1.28
istrsko	" 1.12	Bombay 1.20
Corfu	" 1.20	Zari 1.40
Puglie	" 1.20	Luca 1.60
Jesih vinski		najfinejše . . . . . 2.—
		Milo in luči.

Priporočam čč. duhovščini in cerkvenim oskrbnikom.

Edina zaloga oljkinega olja v Gorici, via Teatro 16 in via Seminario 10.

Peter Cotič,

čevljarstvo mojster, Gorica, Raštev 32.

Zaloga vsakovrstnih čevljev za odrasle in otroke. Naročila z dežele se po pošti razpošiljajo. Cene zmerne.

Edino zastopstvo najboljšega čistila za črevlje in usuje v prid družbe sv. Cirila in Metoda.

Naznanilo.

Tvrda **IVANČIČ & KURINČIČ** uljudno naznanja vsem svojim cenj. odjemalcem v mestu in na deželi, da je

PRESELILA

svojo manufakturno trgovino iz **Nadškofljske** ulice št. 5 v **Gosposko ulico št. 11** (Via Carducci.)

Pri tej priliki uljudno naznanja slavnemu občinstvu, da sva povečala svojo trgovino s tem, da sva vpeljala razno modno blago.

Cene nizke, blago prve vrste, postrežba strogo slovanska.

Priporoča se za nadajno naklonjenost in obila naročila z odličnim spoštovanjem

IVANČIČ & KURINČIČ
manufakturna in modna trgovina
Gorica, Gosposka ulica št. 11.

Lekarna Cristofolletti v Gorici na Travniku.

Trskino (štokfiževo) jetrno olje. Poslono sredstvo proti prsnim boleznim in splokni telesni slabosti. Izvrna steklenica tega olja na ravnomere harve po K 1.40, bele harve K 2.

Trskino železato jetrno olje. Raba tega olja je posebno priporočljiva otrokom in dečkom, ki so nervozni in nežne narave.

Trskino jetrno olje se železnim jodecem. S tem oljem se ozdravi v kratkem času s gotovostjo vse kostne bolezni, žlezni straki, golše, malokrvnost itd.

Cena ene steklenice je 1 krono 40 vinarjev.

Opomba. Glje, katerega naročam direktno iz Norvežije, preišče se vedno v mojem kem. laboratorju predno se napolnijo steklenice. Zato zamore jamčiti svojim čč. odjemalcem glede čistote in stalne sposobnosti za zdravljenje.

Cristofollettijeva pijača iz kine in železa.

Najboljši pripomoček pri zdravljenju s trsknim oljem.

Ena steklenica stane 1 krono 60 vinarjev.

Priporočajte med seboj

trgovino

J. Medved

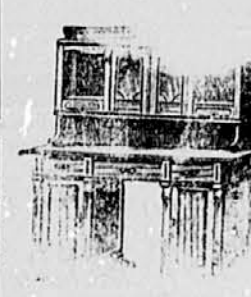
Gorica
Corso Verdi 38.

Postrežba strogo solidna.

odlikovana mizarska delavnica s strojevim obratom

ANT. ČERNIGOJ

Gorica Tržaška ul. št. 18.

Zaloga pohištva iz lastne delavnice. Izdeluje cerkvena dela, spovednice, klopi, okvirje, klečalnice itd. Vsakovrstna dela za stavbe.

Svoji k svojim! — Svoji k svojim!

Staroznana narodna trdka:

Anton Iv. Pečenko

GORICA, ulica Jos. Verdi 26,

postreže počtovo in točno s pristnimi belimi in črniimi vini iz lastnih in drugih priznanih vinogradov; potem s pylenjskim pivom „PRAZDROJ“ iz sloveče češke „Mešćanske pivovarne“, in izbornim protivinskim pivom iz pivovarne kneza Schwarzenberga v Prohivnu na Goriškem, in sicer v sodčih in steklenicah; z domačim pištinim tropinovecem I. vrste, lastnega pridelka v steklenicah.

Vino dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstrijsko-ogrske države v sedih od 50 l naprej franco goriška postaja. — CENE ZMERNE.

TRGOVINA s SEMENI

na debelo in drobno

Sever & Urbanič

v LJUBLJANI

Marijin trg. (nasproti frančiškanske cerkve)

priporočata svojo najpopolnejšo zalogo

zanesljivih semen

kakor: domačo deteljo, lucerno ali večno deteljo, velikansko krmilno peso, korenje za krmo, vsakovrstna travna semena, mešanice za suho in mokro zemljo, semenski oves Ligovo, zelenjadna in cvetlična semena na vago in v vrečkah po 10 in 20 v, pristno gorenjsko repo, čebulček, rusko laneno seme, raijsko liče, cepilni vosek, drevesni karbolini; itd.

Cenovnik pošljeva na zahtevo zastonj.

Podpisani naznanjam slavnemu občinstvu v mestu in na deželi, da sem svojo pekarno preselil v lastno hišo v ulico FORMICA št. 21-23 prej št. 24. Priporočam svojim in drugim odjemalcem k obilnem obisku.

Postrežba točna in poštena.

Z odličnim spoštovanjem udani

E. Jakin,

pekovski mojster v Gorici.

Na prodaj sti:

a) posestvo na Ljubinu, županstvo Tolmin in b) posestvo v Volčah, županstvo Volče. Vsako izmed teh posestev obstoji iz hiše, hleva, gospodarskih poslopij, njiv, travnikov, senožet, pašnikov in gozdov. Cene primerne, pogoji ugodni. Natančneje pojasnila daje načelnštvo

„Tolminske hranilnice in posojilnice“

registrirane zadruge z neomejeno zavezo.

Čevljarska zadruga v Mirnu

naznanja sl. občinstvu, da je odprla prodajalno svojih izdelkov na trgu sv. Antona na vogalu v Rabatišče števil. 1 ter se priporoča za obilno naročbo. --- Ima v zalogi vsakovrstnega obuvala ter sprejema naročila po

zmernih cenah.

Goriška zveza

gospodarskih zadrug in društev v Gorici
registrirana zadruga z omejeno zavezo

posreduje pri nakupu kmetijskih potrebščin in pri prodaji
kmetijskih pridelkov.

Zaloga je v hiši „CENTRALNE POSOJILNICE“ v Gorici,
TEKALIŠČE JOS. VERDI ŠT. 32.

Aleksander Ambrožič,

urar in trgovec

v Gorici, Tekališče Jos. Verdija 26, v Gorici.

Podpisani priporoča svojo veliko moderno zalogo pravih švicarskih žepnih, stenskih, salonskih in budilnih ur, pravih gramofonov, dalje verižic, prstanov, uhanov, priveskov itd. v zlatu in srebru vse po jako zmernih cenah. — Popravila izvršujejo se točno in ceno.

— Vsaka ura se jamči eno leto. —

Prosiva zahtevati listke!

Največja trgovina z železjem

KONJEDIĆ & ZAJEC

GORICA v hiši Monta.

Priporoča stavbeni Cement, stavbne nosilce (traverze), cevi za stranišča z vso upeljavo, strešna okna, vsakovrstne okove, obrtniško orodje, železo cinkasio, železno pocinkano medeno ploščevino za napravo vodnjakov, vodovodov, svinčene in železne cevi, pumpe za kmetijstvo, sadjerejo in vinorejo, ter vsakovrstna orodja.

Cene nizke, solidna postrežba!

Eno krono nagrade izplačava vsakemu, kdor dokaže s potrđili najine nove ameriške blagajne, da je kupil pri naju za 100 kron blaga.

Prosiva zahtevati listke!

Naznanilo.

„Centralna posojilnica registrirana zadruga z omejeno zavezo“ v Gorici naznanja, da bode obrestovala pričenshi s 1. januarjem 1909 hranilne vloge po 4½% (štiri in pol od sto)

Posojila se bodejo dajala članom:

- a) na vknjižbo po 5½% (pet in en četrt od sto);
- b) „menico oziroma porošstvo po 6% (šest od sto.)

Posojila na mesečna odplačevanja ostanejo nespremenjena tako, da se plačuje od vsacih 100 kron 2 kroni na mesec.

GORICA, 4. novembra 1908.

ODBOR.

Priporočajte med seboj

manufakturno trgovino

FRANC RAVNIKAR

Gorica = Raštelju št. 16 = Gorica.